

NOTY O AUTORACH

Robert Alter (1937)

Amerykański badacz języka hebrajskiego i specjalista w zakresie komparatystyki literackiej. Profesor University of California w Berkeley, doktor h.c. Yale University w New Heaven. Jest członkiem prestiżowych instytucji i towarzystw naukowych, m.in. American Academy of Arts and Sciences, American Philosophical Society. Autor wielokrotnie nagradzanych przekładów Księgi Rodzaju oraz Pięcioksięgu Mojżeszowego. W swoich studiach penetruje różnorodne motywy i struktury narratologiczne w Biblii oraz ich wpływ na późniejszą literaturę, m.in. z kręgów modernizmu żydowskiego. Odkrywca struktury tzw. sceny-typu w Biblii (*type-scene*). Ważniejsze książki: *Necessary Angels: Tradition and Modernity in Kafka, Benjamin, and Scholem* (1991), *The World of Biblical Literature* (1992), *Hebrew and Modernity* (1994), *Psalms: A Translation with Commentary* (2007), *Pen of Iron: American Prose and the King James Bible* (2010).

Yaron (Karol) Becker (1941)

Filozof, historyk, nauczyciel akademicki, dziennikarz. Urodzony na Syberii, wychował się w Polsce. W 1956 r. wraz z rodziną wyemigrował do Izraela, gdzie studiował historię, filozofię i pedagogikę. Wykładał na Uniwersytecie w Tel Awiwie: historię (1970-73) oraz filozofię rosyjską i polską (1992-2002). Jako wieloletni współpracownik Instytutu Polskiego w tymże mieście zainicjował wiele projektów poświęconych poezji polskiej oraz twórczości i działalności polsko-żydowskich pisarzy i działaczy, m.in. Janusza Korczaka. W 2000 r. wraz Alexem Danzigiem przygotował na zamówienie polskich i izraelskich ministerstw edukacji raport o sposobach przedstawiania Polski w izraelskich podręcznikach do historii i literatury. W 2006 roku odznaczony został przez Prezydenta RP Lecha Kaczyńskiego Złotym Krzyżem Zasługi w uznaniu pracy na rzecz stosunków polsko-izraelskich. Obecnie przebywa często w Lublinie, gdzie przygotowuje książkę na temat wpływu Żydów na kulturę polską.

Michał Bristiger

w 2011 opublikował *Myśl muzyczną. Studia wybrane II* (Warszawa).

Abraham Buchner (1789-1869)

Nauczyciel języka hebrajskiego i Biblii w Szkole Rabinów w Warszawie (1826-1859). Prywatny nauczyciel języków francuskiego i niemieckiego. Autor licznych podręczników, m.in. *Doresch Tob, Katechismus für die israelitische Jugend* (1825), *Ocar laszon ha-kodesz* (hebr. *Słownik języka hebrajskiego*) (1830), *Prawdziwy Judaizm, czyli zbiór religijno-moralnych zasad Izraelitów, czerpany z klasycznych dzieł rabinów* (1846).

Barbara Cisowska (1942 - zm. 1980?)

Ukończyła studia w zakresie teorii muzyki w PWSM w Krakowie. Pracowała jako asystent w PWSM w Krakowie oraz Warszawie oraz w PWM. Uczestniczka licznych konferencji naukowych, m.in. Spotkań Muzycznych w Baranowie. Autorka tekstów poświęconych twórczości m.in. K. Serockiego, T. Bairda i S. Wiechowicza.

Piotr Dahlig (1953)

Etnomuzykolog, profesor. Ukończył studia w Instytucie Muzykologii UW (1977), doktoryzował się tamże (1983), habilitował zaś w Instytucie Sztuki PAN (1999), gdzie pracuje (w Zakładzie Muzyki) równolegle z uniwersytecką placówką (w IMUW jest kierownikiem Zakładu Etnomuzykologii).

Jako szef Archiwum Fonograficznego im. Mariana Sobieskiego dokumentował w szerokiej skali polski folklor muzyczny. Specjalizuje się w historii ludowych instrumentów muzycznych, kulturze muzycznej przesiedleńców oraz muzycznym i teatralnym ruchu amatorskim. Autor książek: *Muzyka ludowa we współczesnym społeczeństwie* (1987), *Tradycje muzyczne a ich przemiany* (1998). Przygotowuje monografię cymbałów w muzyce ludowej.

Zuzanna Ginczanka (1917-1944)

Polsko-żydowska poetka, związana z prądami ekspresjonizmu i katastrofizmu. Urodzona w Kijowie w rodzinie zasymilowanych rosyjskich Żydów. Po wybuchu rewolucji październikowej zamieszkała w Równem na Wołyniu. Ukończywszy tamże gimnazjum podjęła studia pedagogiczne w Warszawie, gdzie związała się ze środowiskiem Skamandrytów, publikując swoje wiersze na łamach m.in. „Szpilek” i „Wiadomości Literackich”. Wraz z wybuchem II wojny światowej przeniosła się do Lwowa, gdzie działała w Związku Radzieckich Pisarzy Ukrainy, później zaś ukrywała się przed Niemcami. Zadenuncjowana, cudem uniknęła aresztowania, następnie przeniosła się do Krakowa. Jesienią 1944 nie zdążyła uciec przed aresztowaniem przez gestapo. Wkrótce później została rozstrzelana w Płaszowie. W swoim dorobku miała kilkadziesiąt wierszy (wydanych m.in. w t. *O centaurach*, 1936 oraz tomach wydanych po wojnie – m. in. wiersz *** (*Non omnis moriar...*)).

Golan Gur

Doktorant na Humboldt- Universität w Berlinie. Urodzony w Izraelu, ukończył tamże muzykologię na Uniwersytecie w Tel Awiwie (2008), gdzie później pracował jako asystent (2003-2006). Podczas stypendium odbywanym na Uniwersytecie Ludwiga Maksymiliana w Monachium pracował w zarządzie wydawniczym *Bayerisches Musiker-Lexikon Online*. Jego zainteresowania badawcze obejmują teorię muzyki, muzykę XX i XXI w., muzykę żydowską, filozofię, semiotykę, metodologię oraz dzieje myśli muzycznej.

Frank Harders-Wuthenow (1962)

Studiował muzykologię, filozofię oraz romanistykę w Moguncji i Hamburgu jak również kompozycję i teorię muzyki w Hochschule für Musik w Hamburgu. W latach 1990 – 1996 pełnił (z przerwami) funkcję dramaturga muzycznego w Theater Bielefeld. Od 1993 r. jest współpracownikiem Société Internationale Franz Schreker w Paryżu. Od 1996 r. pracuje w berlińskim oddziale wydawnictwa muzycznego Boosey & Hawkes/Bote und Bock a od 2002 r. kieruje działem promocji tego wydawnictwa. Od 1996 r. zajmuje się wydawaniem płyt CD w berlińskiej wytwórni EDA, gdzie szczególnie popularyzuje nieznaną muzykę polską. Autor licznych produkcji płytowych również w innych wydawnictwach (Capriccio, CPO, Koch/Schwann, Audite) oraz audycji radiowych, jak też publikacji na temat historii muzyki XIX i XX wieku, z akcentem na „muzykę źle obecną”/”Verfemte Musik”. Współzałożyciel SUMUS - European Platform of Suppressed Music Institutes. Od 2007 r. wchodzi w skład zarządu stowarzyszenia “Room28” w Berlinie. W br. został odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, w uznaniu pracy na rzecz obecności muzyki polskiej na świecie.

Don Harrán (1936)

Urodzony w Cambridge, Massachusetts. Izraelski muzykolog. Studiował literaturę francuską na Yale University (mgr 1957), a następnie muzykologię na University of California w Berkeley (mgr 1959), gdzie doktoryzował się w tejże dziedzinie (dysertacja *Verdelot and the Early Madrigal*). Po osiedleniu się w Izraelu (1963) związał się z Wydziałem Muzykologii Uniwersytetu Hebrajskiego w Jerozolimie, gdzie wykłada do dzisiaj (od 1980 Artur Rubinstein Professor of Musicology; obecnie Prof. Emeritus). Swoimi zainteresowaniami obejmuje historię i teorię muzyki

średniowiecza i renesansu, muzykę instrumentalną XVII w., wpływ muzyków żydowskich na włoski renesans i barok oraz działalność muzykujących kobiet żydowskich (śpiewaczek i instrumentalistek) w dawnych epokach. Najważniejsze książki: *Word-Tone Relations in Musical Thought: From Antiquity to the Seventeenth Century* (1976), *In Search of Harmony: Hebrew and Humanistic Elements in Sixteenth-Century Musical Thought* (1988), *Salamone Rossi. Jewish Musician in Late Renaissance Mantua* (1999).

Zofia Helman (1937)

Muzykolog. Ukończyła muzykologię na UW. Od 1959 r. związana jako pracownik naukowy z Instytutem Muzykologii UW (od 1980 prof., obecnie prof. em.). Członek m.in. Komitetu Nauk o Sztuce PAN oraz działacz Towarzystwa Muzycznego im. Karola Szymanowskiego w Zakopanem. Swoje badania koncentruje na twórczości K. Szymanowskiego (*Zagadnienia techniki dźwiękowej w twórczości K. Szymanowskiego*, dysertacja dr., 1967 (maszynopis); współedytorka *Dzieł kompozytora*, wyd. PWM) oraz neoklasycyzmie w twórczości polskiej (*Neoklasycyzm w muzyce polskiej XX wieku*, 1985).

Tadeusz Kaczyński (1932-1999)

Muzykolog, krytyk muzyczny i organizator życia muzycznego. Wieloletni współpracownik "Sztandaru Młodych", "Tygodnika Powszechnego" i redaktor "Ruchu Muzycznego". Założyciel Filharmonii im. Romualda Traugutta. Autor m.in. książek *Messiaen* (1983), *Lutosławski. Życie i muzyka* (1994).

Izolda Kiec (1965)

Literaturoznawca i teatrolog, prof. UAM w Poznaniu oraz Wyższej Szkoły Nauk Humanistycznych i Dziennikarstwa w tymże mieście. Specjalizuje się w twórczości Zuzanny Ginczanki (monografia *Zuzanna Ginczanka: życie i twórczość*, 1994), opracowała krytycznie antologię jej poezji (Z. G., *Udźwignąć własne szczęście: poezje*, 1991). Autorka książek poświęconych Halinie Poświatowskiej, Agnieszce Osieckiej oraz historii kabaretu.

Michał Klubiński (1983)

Urodzony w Warszawie, absolwent studiów muzykologicznych na UW. Swoimi zainteresowaniami obejmuje muzykę XIX-XXI w., muzykę w totalitaryzmach oraz historię wykonawstwa muzycznego. Publikował m.in. w "Ruchu Muzycznym", "Krytyce Muzycznej", "Odrze", "Stolicy". Współtwórca inicjatyw koncertowych, literackich i literacko-muzycznych.

Lawrence Kramer

Amerykański muzykolog, profesor Fordham University w Nowym Jorku. Studia muzykologiczne ukończył na University of Pennsylvania oraz Yale University. Zaliczany do kręgu badaczy tworzących tzw. New Musicology. Jego zainteresowania skupiają się wokół teorii literatury, psychoanalizy, relacji literacko-muzycznych oraz muzykologii krytycznej.

Redaktor naczelny czasopisma "19th-Century Music" Autor książek: *Music and Poetry: The Nineteenth Century and After* (1984), *Classical Music and Postmodern Knowledge* (1995), *After the Lovedeath: Sexual Violence and the Making of Culture* (1997), *Franz Schubert: Sexuality, Subjectivity, Song* (1998), *Critical Musicology and the Responsibility of Response: Selected Essays* (2006).

Szymon Laks (1901-1983)

Kompozytor, pisarz i tłumacz. Studiował w konserwatorium w Warszawie (1921-24): kompozycję i kontrapunkt pod kier. Romana Statkowskiego, harmonię pod kier. Piotra Rytla, dyrygenturę pod

kier. Henryka Melcera. Uzupełniał studia kompozytorskie w Conservatoire Nationale de Musique w Paryżu (1927-29), pod kier. Pierre'a Vidala (kompozycja) i Henriego Rabuda (dyrygentura). Związał się także ze Stowarzyszeniem Młodych Muzyków Polaków. Po wybuchu wojny, zadenuncjowany w Paryżu, trafił do obozu francuskiego pod Orleanem, w 1942 r. został zaś uwięziony w Auschwitz II – Birkenau. Po wojnie osiadł we Francji, gdzie mieszkał do końca życia. Paradoksalną i okrutną obecność muzyki w obozie, konieczność uprawiania jej przez więźniów (Szymon Laks był dyrygentem i kompozytorem męskiej orkiestry w Brzezince) opisał w książkach *Musiques d'un autre monde* oraz *Gry oświęcimskie*. Autor wielu utworów kameralnych, instrumentalnych i wokально-instrumentalnych oraz książek o charakterze eseistycznym i wspomnieniowym.

Anita Lasker-Wallfisch (1925)

Wiolonczelistka niemiecko-żydowsko-brytyjska, urodzona we Wrocławiu. We wrześniu 1942 r. wraz z siostrą Renatą, aby uniknąć aresztowania próbowała przedostać się do Francji. Aresztowane na dworcu kolejowym we Wrocławiu, zostały deportowane do Auschwitz. Od śmierci Anitę Lasker-Wallfisch uratowała gra na wiolonczeli w żeńskiej orkiestrze obozowej (którą prowadziła skrzypaczka Alma Rosé). Następnie została przeniesiona do obozu w Belsen. Doświadczenia graniczne, skonfrontowane także z koniecznością uprawiania muzyki w obozie, oddała w książce *Inherit the Truth 1939-1945* (London 32005). Po wojnie była członkinią i solistką English Chamber Orchestra.

Marek Ligota

Fotograf i realizator filmowy. Ukończył wydział operatorski w Akademii Filmu i Telewizji w Warszawie. Był pracownikiem Instytutu Badawczego w Radomiu, gdzie m.in. publikował swoje zdjęcia w pracach naukowych. Na swoim koncie ma liczne przedsięwzięcia operatorskie i fotograficzne, realizowane w środowiskach artystycznych. Pracował przy realizacji filmów dokumentalnych *Neonowiec* i *Kino Skarpa* oraz produkcji Mike'a Lemana *100 Voices: A Journey HOME*, która jest podróżą śladami śpiewu kantoralnego w Polsce.

Hanna Palmon

Izraelka zamieszkała w Bostonie. Absolwentka matematyki na Uniwersytecie w Hajfie oraz inżynierii biomedycznej na Uniwersytecie Technologicznym Izraela (Technion). Wykładała te dziedziny na izraelskich uniwersytetach. Ukończyła także fortepian w Konserwatorium Muzycznym „Dunia - Weizman” w Hajfie. Prowadziła zajęcia w zakresie dyrygentury chóralnej w Szkole Muzycznej Lewińskiego w Tel Awiwie, była członkiem bostońskich chórów i zespołów wokalnych (m.in. Halissa Singers oraz Koleinu – chóru gminy żydowskiej w dzielnicy Greater Boston). Obecnie uczy języków hebrajskiego i jidysz w Hebrew College oraz w „Workmen's Circle” w Bostonie. Autorka tomu poetyckiego *An Imprint of Motion*, tłumaczka książek z jęz. angielskiego na język hebrajski oraz w odwrotnej relacji.

Alfred Plohn

Przedwojenny lwowski krytyk muzyczny, współpracownik m.in. „Almanachu Żydowskiego”, „Głosu”, „Młodej Muzyki”, „Muzyki”, „Słowa Polskiego” oraz pism zagranicznych.

Amnon Shiloah (1928)

Izraelski muzykolog. Wyemigrował do Palestyny w 1941 r., gdzie początkowo działał jako flecista. Studiował tenże instrument w Akademii Samuela Rubina w Jerozolimie (1952-54) oraz w Konserwatorium Paryskim (1954-55). Następnie odbył studia na Uniwersytecie Hebrajskim w Jerozolimie (literatura żydowska i arabska, studia biblijne; mgr 1960) oraz na Sorbonie

(muzykologia i orientalistyka; mgr 1963). Od 1969 wykłada na Uniwersytecie Hebrajskim w Jerozolimie (1978-96 prof., 1996- prof. em.). W swoich badaniach prowadzi szeroko zakrojone studia nad językiem i muzyką żydowską i arabską, analizuje wpływ myśli żydowskiej na rozwój średniowiecznej europejskiej myśli o muzyce. Bada tożsamość językowo-muzyczną sefardyjczyków i wschodnioeuropejskich Żydów, zwłaszcza w aspekcie zjawiska wielokulturowości, zmiennych społecznych i emigracji do Palestyny w drugiej dekadzie XX w. Najważniejsze publikacje dot. muzyki żydowskiej: *La perfection des connoissances musicales* (1972), *Jewish Communities from Central, Southern and Eastern Asia in Israel* (1976), *The Symbolism of Music in Kabbalistic Tradition* ('World of Music', 1978 nr XX/3), *Jewish Musical Traditions* (1992), *Eastern Sources in Israeli Music* ('Ariel', 1992 nr 88).